Minister
Infrastruktury

Znak pisma: DGWiŻŚ-6.054.9.2024.WP
Warszawa, 01 sierpnia 2024

Pani
Magdalena Biejat
Wicemarszałek Senatu

Szanowna Pani Marszałek,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Stanisława Gawłowskiego podczas 14. posiedzenia Senatu RP znak: BPS/043-14-281/24, przedstawiam poniżej stanowisko w sprawie odbudowy zasobów wodnych Wielkopolski Wschodniej i Pojezierza Gnieźnieńskiego.

Projekt pn. „Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórniczych na obszarze Wielkopolski Wschodniej" realizowany jest przez wiele podmiotów. Celem projektu jest renaturyzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych. Łączna ilość odtworzonych i zgromadzonych wód powierzchniowych ma wynosić blisko 1 mld m^3, a wód podziemnych ponad 1,5 mld m^3. Oddziaływaniem projektu objęte zostanie około 3 tys. km^2. W efekcie realizacji projektu odbudowane zostaną zasoby wód jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego i Kujawskiego, przywrócone zostaną przepływy w rzekach regionu, a w miejscu istniejących i zamkniętych odkrywek węgla brunatnego utworzone zostaną zbiorniki wodne.

Projekt obejmuje 25 zadań (w tym cztery zadania znajdują się we właściwości PGW WP wynikającej z ustawy Prawo wodne):

1) Poprawa stosunków wodnych poprzez dostosowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego rzek Kaczki i Trzemszy wraz z budowlami i kanałami łączącymi (zadanie realizowane przez PGW WP);
2) Zwiększenie retencji Teleszyny środkowej poprzez renaturyzację koryta Teleszyny środkowej wraz z budową progów / bystrzy spowalniających odpływ;
3) Przywrócenie ciągłości morfologicznej koryta Strugi Janiszewskiej z Kanałem Pasywnym, rz. Kiełbaski od rz. Warta do ujścia Str. Janiszewskiej;
4) Kształtowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego koryt Janówki i Kiełbaski Małej;
5) Wykonanie przebudowy budowli rozrządowej w m. Przykona wraz z progiem na wlocie do Kanału Teleszyna- Kiełbaska;
6) Odbudowa zasobów wodnych i poprawa stanu hydrologicznego zlewni rzeki Warcicy, poprzez jej zasilanie wodami rzeki Warty (zadanie realizowane przez PGW WP);
7) Zwiększenie zdolności retencyjnych rzeki Warcicy poprzez kształtowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego koryta Warcicy wraz z odbudową

znajdujących się na niej budowli hydrotechnicznych, spowalniających odpływ wód;

8) Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego – obiekty w kompetencji RZGW w Poznaniu (zadanie realizowane przez PGW WP);
9) Renaturyzacja cieków na obszarach pogórniczych w zlewni Biskupiej Strugi poprzez odtworzenie naturalnych koryt przełożonych rzek wraz z budową progów i jazów spowalniających odpływ wód, budowę połączeń między zbiornikiem Jóźwin, Kleczew, Roztoka i Strugą Kleczewską lub Rowem Głównym;
10) Zwiększenie retencji i ochrony przeciwpowodziowej środkowej Warty poprzez wykorzystanie potencjału zbiorników powyrobiskowych w zlewni Biskupiej Strugi (przerzut wód z jezior stanowiska szczytowego Kanału Ślesińskiego; budowa pompowni i rurociągu doprowadzającego wodę);
11) Kanał Ślesiński – modernizacja pompowni na Kanale Ślesińskim (Morzysław, Pątnów) wraz z montażem wyciągarki do roślinności;
12) Odbudowa zasobów wodnych zlewni Noteci, jez. Zakrzewek i Kanału Grójeckiego poprzez ich zasilanie wodami z odwodnienia odkrywki Tomisławic;
13) Poprawa retencyjności Teleszyny górnej;
14) Poprawa retencyjności Teleszyny dolnej poprzez kształtowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego koryta Teleszyny dolnej wraz z budową jazów spowalniających odpływ wód;
15) Zwiększenie retencji rzeki Topiec poprzez kształtowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego koryta rzeki Topiec wraz z budową jazów spowalniających odpływ wód;
16) Renaturyzacja cieków na obszarach pogórniczych w zlewni rzeki Teleszyny i Kiełbaski (Renaturyzacja koryt rzek i kanałów oraz nadanie im naturalnego charakteru, budowa bystrzy i progów spowalniających odpływ);
17) Budowa telemetrycznej sieci monitoringowej umożliwiającej śledzenie zmian stanów wody w zbiornikach i rzekach położonych w zlewni Teleszyny, Kiełbaski, Topca i Strugi Spicimierskiej;
18) Poprawa retencyjności Kanału Grójeckiego poprzez budowę progów stabilizujących poniżej jeziora Mostki, Mąkolno i Szczekawa oraz odbudowę jazów w środkowym i dolnym odcinku rzeki;
19) Podpiętrzenie jezior Skulskich, gm. Skulsk - odbudowa rzeki Lisewki (zadanie realizowane przez PGW WP);
20) Odbudowa zasobów wodnych górnej Noteci poprzez przebudowę jazu na wypływie z jez. Przedecz, budowę jazów spowalniających z Jez. Modzerowskiego i Jez. Brdowskiego, budowę jazu na wypływie z Jez, Lubotyńskiego, budowę 4-5 progów spowalniających odpływ z Noteci na odcinku pomiędzy miejscowością Mchówek i Wilcza Kłoda;
21) Poprawa retencyjności jezior w zlewni rzeki Meszny;
22) Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego – obiekty w kompetencji RZGW w Bydgoszczy – etap II (zlewnia Małej Noteci);
23) Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego – obiekty w kompetencji RZGW w Bydgoszczy - etap III (zlewnia Kan. Ostrowo-Gopło);
24) Budowa instalacji OZE zasilającej system przerzutu wód ze stanowiska szczytowego Kanału Ślesińskiego do zbiorników powyrobiskowych w zlewni Biskupiej Strugi;

25) Budowa telemetrycznej sieci monitoringowej umożliwiającej śledzenie zmian stanów wody w zbiornikach i rzekach położonych w zlewni Biskupiej Strugi, Kan. Grójeckiego, Meszny, Kan. Ostrowo-Gopło, Noteci i Małej Noteci i Panny.

Jednocześnie, poniżej przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w oświadczeniu:

1. Jakie działania podejmuje ZE PAK SA w zakresie rewitalizacji wyrobisk górniczych w Wielkopolsce Wschodniej w ramach nałożonych obowiązków rewitalizacyjnych? Proszę o listę zadań wraz z ich zakresem.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP), spółka ZE PAK S.A. (ZE PAK) podejmuje obecnie działania na następujących zadaniach wchodzących w skład projektu pn. „Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórniczych na obszarze Wielkopolski wschodniej":

1) *Wykonanie przebudowy budowli rozrządowej w m. Przykona wraz z progiem na wlocie do Kanału Teleszyna- Kiełbaska (zadanie nr 5)*
Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej oraz uzyskanie niezbędnych decyzji umożliwiających realizację robót oraz przebudowę budowli rozrządowej w m. Przykona wraz z progiem na wlocie do Kanału Teleszyna-Kiełbaska.

2) *Zwiększenie retencji i ochrony przeciwpowodziowej środkowej Warty poprzez wykorzystanie potencjału zbiorników powyrobiskowych w zlewni Biskupiej Strugi (przerzut wód z jezior stanowiska szczytowego Kanału Ślesińskiego; budowa pompowni i rurociągu doprowadzającego wodę) (zadanie nr 10)*
Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji umożliwiających realizację zadania oraz roboty budowlane związane z przerzutem wód z jezior stanowiska szczytowego Kanału Ślesińskiego do odkrywki Jóźwin IIB (Budowa pompowni – rurociągu doprowadzającego wodę do wyrobiska końcowego po odkrywce Jóźwin IIB).

3) *Odbudowa zasobów wodnych zlewni Noteci, jez. Zakrzewek i Kanału Grójeckiego poprzez ich zasilanie wodami z odwodnienia odkrywki Tomisławice (zadanie nr 12)*
Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych opinii, uzgodnień, pozwoleń, decyzji umożliwiających realizację zadania, a także regulację spraw własnościowych, pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych polegających na zasileniu rzeki Noteć wodami z odwodnienia odkrywki Tomisławice i wodami rzeki Pichny oraz przerzucie wód do jeziora Zakrzewek (wykonaniu pompowni na Pichnie i Noteci oraz rurociągu do jeziora Zakrzewek). PGW WP nie posiada wiedzy w zakresie innych działań prowadzonych przez ZE PAK, również tych w ramach nałożonych obowiązków rewitalizacyjnych.

2. **Jakie działania podejmuje PGW WP w zakresie odbudowy zasobów wodnych Wielkopolski Wschodniej i Pojezierza Gnieźnieńskiego? Czy działania wskazane w odpowiedzi na pytanie nr 1 nie są tożsame i nie pokrywają się zarazem? Proszę o listę zadań wraz z ich zakresem**

Działania podejmowane przez PGW WP nie są tożsame i nie pokrywają się swoim zakresem z zadaniami realizowanymi przez ZE PAK wskazanymi w odpowiedzi na pytanie 1. Obecnie PGW WP w ramach projektu pn. „Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórniczych na obszarze Wielkopolski Wschodniej" realizuje następujące zadania inwestycyjne:

1) *Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego - obiekty w kompetencji RZGW w Poznaniu (zadanie nr 8)*
   Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych opinii, uzgodnień, pozwoleń, decyzji umożliwiających realizację zadania, a także regulację spraw własnościowych, pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych związanych z budową: trzech jazów zastawkowych, trzech progów piętrzących na Strudze Biskupiej oraz jazu zastawkowego na Dopływie z Andrzejewa.
2) *Poprawa stosunków wodnych poprzez dostosowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego rzek Kaczki i Trzemszy wraz z budowlami i kanałami łączącymi (zadanie nr 1)*
   Zakres zadania obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej i uzyskanie niezbędnych decyzji umożliwiających realizację zadania, a także regulację spraw własnościowych oraz roboty budowlane związane z wykonaniem kanału ziemnego, przerzutowego, budowli wlotowej – przegrody z zamknięciem szandorowym trzech budowli komunikacyjnych na kanale przerzutowym, odtworzeniem (odbudową) koryta górnego, przywróceniem drożności rzeki Kaczki wraz z przebudową budowli komunikacyjnych, wykonaniem drewnianych przegród korygujących duży spadek dna rzeki. Działania na wskazanym terenie mają na celu poprawę stosunków wodnych oraz zwiększenie zdolności retencyjnej rzeki Kaczki.
3) *Odbudowa zasobów wodnych i poprawa stanu hydrologicznego zlewni rzeki Warcicy, poprzez jej zasilanie wodami rzeki Warty (zadanie nr 6)*
   Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej i uzyskanie niezbędnych decyzji umożliwiających realizację zadania, a także regulację spraw własnościowych oraz roboty budowlane związane z ujęciem wody z rzeki Warty w km 428+430, poprzez wykonanie budowli ujęciowej o długości 22,4 m, następnie od budowli ujęciowej na odcinku długości 133 m planowane jest wykonanie rowu otwartego oraz przebudowa koryta Dopływu spod Dzieraw na długości 2,28 km.
4) *Podpiętrzenie jezior Skulskich, gm. Skulsk - odbudowa rzeki Lisewki (zadanie nr 19)*
   Zakres zadania obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych opinii, uzgodnień, pozwoleń, decyzji umożliwiających realizację zadania, a także regulację spraw własnościowych, pełnienie nadzorów oraz wykonanie robót budowlanych polegających na odbudowie koryta rzeki na

długości 5,02 km, przebudowie urządzeń komunikacyjnych oraz budowie urządzenia piętrzącego.

3. **Czy działania prowadzone przez PGW WP nie stanowią ukrytej pomocy publicznej dla ZE PAK SA?**

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez jednostkę nadzorowaną do Ministerstwa Infrastruktury, w opinii PGW WP działania prowadzone przez jednostkę nie stanowią pomocy publicznej.

4. **Czy działania PGW WP oraz ZE PAK SA wymagają strategicznej oceny oddziaływania na środowisko? Czy taka ocena została lub zostanie przeprowadzona? Jeśli tak, to przez jaki podmiot?**

Każde zadanie wchodzące w skład projektu pn. Zwiększenie retencji i odbudowa zasobów wodnych terenów pogórniczych na obszarze Wielkopolski Wschodniej, przejdzie procedurę oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r. poz. 1839).

Uszczegóławiając powyższe, należy wskazać, że zadania ujęte w ww. projekcie zostały zawarte w Strategii Rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040, dla której przeprowadzono strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko (procedura SOOŚ została przeprowadzona w 2022 r.). Od 21 września do 13 października 2022 r. trwały konsultacje społeczne projektu Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.
Niektóre z zadań ujętych w projekcie zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko także w związku z wpisaniem do: Planu przeciwdziałania skutkom Suszy (PPSS), Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) i Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW). Są to:

1) Odbudowa zasobów wodnych zlewni Noteci, jez. Zakrzewek i Kanału Grójeckiego poprzez ich zasilanie wodami z odwodnienia odkrywki Tomisławic (zadanie nr 12) – ocena w ramach PPNW;
2) Odbudowa zasobów wodnych jezior Pojezierza Gnieźnieńskiego (zadania nr 8, 22 i 23) – ocena w ramach PPNW i PPSS ;
3) Podpiętrzenie jezior Skulskich, gm. Skulsk - odbudowa rzeki Lisewki (zadanie nr 19) – ocena w ramach PPNW i PZRP;
4) Poprawa stosunków wodnych poprzez dostosowanie profilu podłużnego i przekroju poprzecznego rzek Kaczki i Trzemszy wraz z budowlami i kanałami łączącymi (zadanie nr 1) – ocena w ramach PPNW;
5) Poprawa retencyjności jezior w zlewni rzeki Meszny (zadanie nr 21) – ocena w ramach PPNW.

Należy zaznaczyć, że cztery zadania realizowane obecnie przez PGW WP znajdujące się w przedmiotowym projekcie, podlegają indywidualnej procedurze środowiskowej

zmierzającej do uzyskania stosownych decyzji administracyjnych. Pozostali inwestorzy powinni poddać swoje zadania procedurze środowiskowej we własnym zakresie, a o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zadecydują właściwe organy.

Z poważaniem

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Przemysław Koperski
Podsekretarz Stanu

Dokument podpisany elektronicznie.